

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- ออกแบบการเรียนรู้โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดช่วงชั้นเป็นเป้าหมาย
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้แนวคิด *Backward Design* ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้
- มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
- นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สารานุกรม

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่

ส่วนใดส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เขียน

สุเทพ จิตร์ชื่น กศ.บ., กศ.ม.

มนัสวี ญัฐาพิสุทธิ ศศ.บ., M.A.

บุญรัตน์ รอดดา ศษ.บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ISBN 978-974-18-5899-6

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด นายเริงชัย จงพิพัฒน์สุข กรรมการผู้จัดการ

สื่อการเรียนรู้ระดับ ม.ต้น - ม.ปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

● หนังสือเรียน (ศธ. อนุญาต) ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) พระพุทธศาสนา ม. 1-3 รศ. ดร.จิรัสย์ พัทธมราชศักดิ์ และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) หน้าที่พลเมืองฯ ม. 1-3 รศ.ธวัช ทันทโกวิท และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) เศรษฐศาสตร์ ม. 1-3 ดร.ขวัญภา สุขคร และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) ประวัติศาสตร์ ม. 1-3 รศ. ดร.ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) ภูมิศาสตร์ ม. 1-3 ผศ.สมมต สมบูรณ์ และคณะ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) พระพุทธศาสนา 1 ม. 4-6 รศ. ดร.จิรัสย์ พัทธมราชศักดิ์ และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) พระพุทธศาสนา 2 ม. 4-6 รศ. ดร.จิรัสย์ พัทธมราชศักดิ์ และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) พระพุทธศาสนา 3 ม. 4-6 รศ. ดร.จิรัสย์ พัทธมราชศักดิ์ และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) หน้าที่พลเมืองฯ ม. 4-6 เล่ม 1 รศ.ธวัช ทันทโกวิท และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) หน้าที่พลเมืองฯ ม. 4-6 เล่ม 2 รศ.ธวัช ทันทโกวิท และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) เศรษฐศาสตร์ ม. 4-6 ดร.ขวัญภา สุขคร และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 1 รศ. ดร.ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) ประวัติศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 2 รศ. ดร.ไพฑูรย์ มีกุล และคณะ
หนังสือเรียน ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผนฯ (CD) ภูมิศาสตร์ ม. 4-6 ผศ.สมมต สมบูรณ์ และคณะ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 2 นี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) ตามหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เล่มนี้ได้จัดทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ภายในเล่มได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เล่มนี้นำเสนอเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผล ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ช่วงชั้นกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ และโครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในสื่อการเรียนรู้ สมบูรณ์แบบ และหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ม. 4-6 เล่ม 2 นี้ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้	1
1. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้	2
2. สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้	5
3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design	6
4. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผล ประวัติศาสตร์	18
5. ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดช่วงชั้นกับสาระการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้	20
6. โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้	23
 ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้	25
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ยุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์	26
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	26
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1.....	27
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์	29
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักฐานทางประวัติศาสตร์	32
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 อารยธรรมตะวันออก	35
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	35
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	36
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 อารยธรรมจีน	38
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อารยธรรมอินเดีย	41
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 อิทธิพลอารยธรรมตะวันออกที่มีต่อภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก .	44
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 อารยธรรมตะวันตกสมัยโบราณ	47
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	47
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	48
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 อารยธรรมเมโสโปเตเมีย	51

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 อารยธรรมลุ่มน้ำไนล์และชนชาติเก่าแก่	
บางกลุ่มในเอเชียไมเนอร์และดินแดนใกล้เคียง	54
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 อารยธรรมกรีกและอารยธรรมโรมัน	57
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พัฒนาการของยุโรปสมัยกลาง	60
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	60
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	61
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 อิทธิพลของคริสต์ศาสนาในยุโรปสมัยกลาง.....	64
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของยุโรปสมัยกลาง.....	67
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เหตุการณ์สำคัญในยุโรปสมัยกลาง	
และอารยธรรมสมัยกลาง.....	70
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พัฒนาการของยุโรปสมัยใหม่	74
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	74
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	75
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 การขยายอิทธิพลของชาติตะวันตก	
และการฟื้นฟูศิลปวิทยา.....	78
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 การปฏิรูปศาสนาและกษัตริย์ชาติ	81
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 การปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์และการปฏิวัติอุตสาหกรรม	
ยุคภูมิธรรมและแนวคิดประชาธิปไตย	
ศิลปวัฒนธรรมสมัยใหม่	84
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ผลกระทบของการขยายอิทธิพลของประเทศในยุโรป	88
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	88
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	89
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 ทวีปอเมริกา	92
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 ทวีปแอฟริกา	95
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 ทวีปเอเชีย	98

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ความขัดแย้งและการประสานประโยชน์ระหว่างประเทศ	101
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	101
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	102
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 ความขัดแย้งระหว่างประเทศ	105
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 การประสานประโยชน์ระหว่างประเทศ	108
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 สถานการณ์สำคัญของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21	112
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	112
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 8	113
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20 เหตุการณ์ 11 กันยายน 2001 และการก่อการร้าย.....	115
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 21 ความขัดแย้งทางศาสนา	118
ตอนที่ 3	121
ตอนที่ 3.1 มาตรฐานการเรียนรู้	122
ตอนที่ 3.2 โครงการและแฟ้มสะสมผลงาน	126
ตอนที่ 3.3 ผังการออกแบบการเรียนรู้	131
ตอนที่ 3.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	133
ตอนที่ 3.5 แบบทดสอบปลายภาค-ปลายปี	149
ตอนที่ 3.6 ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน	169